โกฐสอ

ชื่ออื่น ๆ โกฐสอจีน แปะจี้ (จีนแต้จิ๋ว) ป้ายจื่อ (จีนกลาง)

ชื่ออังกฤษ Dahurian Angelica Root, Anglicae Dahuricae Radix, Angelica Root

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Angelica dahurica* (Hoffm.) Benth. & Hook. f. ex Franch. & Sav.

วงศ์ APIACEAE (UMBELLIFERAE)

ถิ่นกำเนิดและการกระจายพันธุ์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และสหพันธรัฐรัสเซีย (ไซบีเรีย)

ส่วนที่ใช้ รากแห้ง

สารสำคัญ สารกลุ่ม furanocoumarins, สารกลุ่ม coumarins, สารอนุพันธ์ของ isotretronic acid และสารกลุ่ม polyacetylenic

กลิ่น และรส กลิ่นหอมเฉพาะ รสเผ็ดร้อน และขม

การใช้ตามเภสัชตำรับและการแพทย์แผนเดิม จีนใช้แก้ปวดศีรษะ โพรงจมูกอักเสบ แก้ปวดฟัน ตกขาว อาการปวด บวมแดง

การใช้ตามภูมิปัญญา ตำราสรรพคุณยาไทยใช้แก้ไข้ แก้หืด แก้ไอ ทำหัวใจให้ชุ่มชื่น จีนใช้เป็นยาแก้หวัด แก้ปวดหัว แก้ปวดฟัน แก้ริดสีดวงทวารหนัก แก้อาการทางผิวหนังต่าง ๆ เช่น แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แก้ริดสีดวงจมูก โดยเตรียมเป็นยานัตถุ์ จีนถือว่ายานี้เป็นยาเฉพาะสตรี จึงใช้เป็นยาเกี่ยวกับระดู

การศึกษาทางเภสัชวิทยา

ฤทธิ์ต่อหัวใจ สาร oxypeucedanin มีฤทธิ์ต้านการเต้นผิดปกติของหัวใจหนู

ฤทธิ์ต่อสมอง สาร phellopterin มีฤทธิ์คลายความกังวล สาร imperatorin และ falcarindiol มีผลทำให้ระดับ neurotransmitter GABA ในสมองเพิ่มขึ้น สาร isoimperatorin, imperatorin, และ oxypeucedanin มีฤทธิ์ป้องกันสมองเสื่อม

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจน สาร 9-hydroxy-4-methoxypsoralen และ alloisoimperatorin มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจน

ฤทธิ์ต้านการอักเสบ สาร byakangelicol มีฤทธิ์ต้านการอักเสบในระบบทางเดินหายใจ สาร byakangelicin มีฤทธิ์ต้านการอักเสบในหนู

ฤทธิ์กระตุ้นฮอร์โมน สารกลุ่มอนุพันธุ์ของ coumarins และ furanocoumarins มีฤทธิ์กระตุ้นฮอร์โมนที่ทำลายไขมัน และมีฤทธิ์ยับยั้งฮอร์โมนที่ต้านการทำลายไขมัน

บรรณานุกรม

https://www.dnp.go.th/botany/mplant/index.html

http://www.worldfloraonline.org/

คณะอนุกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย ในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย. ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2551.

นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ นงลักษณ์ เรื่องวิเศษ. คุณภาพเครื่องยาไทย จากงานวิจัยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอนเซ็พท์ เมดิคัส จำกัด, 2551.

เอกสารนี้จัดทำโดยคลินิกการประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว
ใช้เผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทานความรู้แก่ประชาชน